

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-04-27

Dnr 050-2414-2008/09

Stockholm 2009-04-27

Riksdagens konstitutionsutskott

Begäran om granskning av den dåvarande regeringens agerande med anledning av uppgifter om en hemlig fängstransport utförd av den amerikanska säkerhetstjänsten på svensk mark 2005 eller 2006

Turerna kring avvisningen av två terrormisstänkta egyptiska medborgare från Sverige i december 2001 blir allt fler. Och affären växer. I fredags (24/4) kom Expressen med nya uppgifter. Enligt tidningen upptäckte Försvarsmakten vid en hemlig operation 2005 mot ett amerikanskt plan på Arlanda flygplats att det innehöll fastkedjade fångar med svarta huvor.

Planet mellanlandade på svensk mark för vidare transport till sin slutliga destination, enligt Expressen. Senare uppgifter gör gällande att transporten istället kan ha inträffat 2006. Det kan också ha handlat om fler transporter än en (Expressen 25/4 och 26/4).

De nya uppgifterna är uppseendeväckande. Om det visar sig att Sverige i realiteten har fungerat som transitland för hemliga fängstransporter av misstänkta terrorister till länder där det på goda grunder kan antas förekomma tortyr så är det mycket allvarligt. Och det ställer viktiga frågor om vad den dåvarande socialdemokratiska regeringen visste eller inte visste på sin spets.

Avvisningen av de två egyptierna 2001 har betecknats som en av de största rättsskandalerna i modern tid i Sverige. Den skedde under mycket brutala och förnedrande former på Bromma flygplats i Stockholm under medverkan av amerikanska säkerhetsagenter. Avvisningen har granskats av flera rättsliga instanser och vid två tillfällen av riksdagens konstitutionsutskott. Vid den senare granskningen hösten 2005 riktade ett enigt utskott skarp kritik mot hanteringen av ärendet.

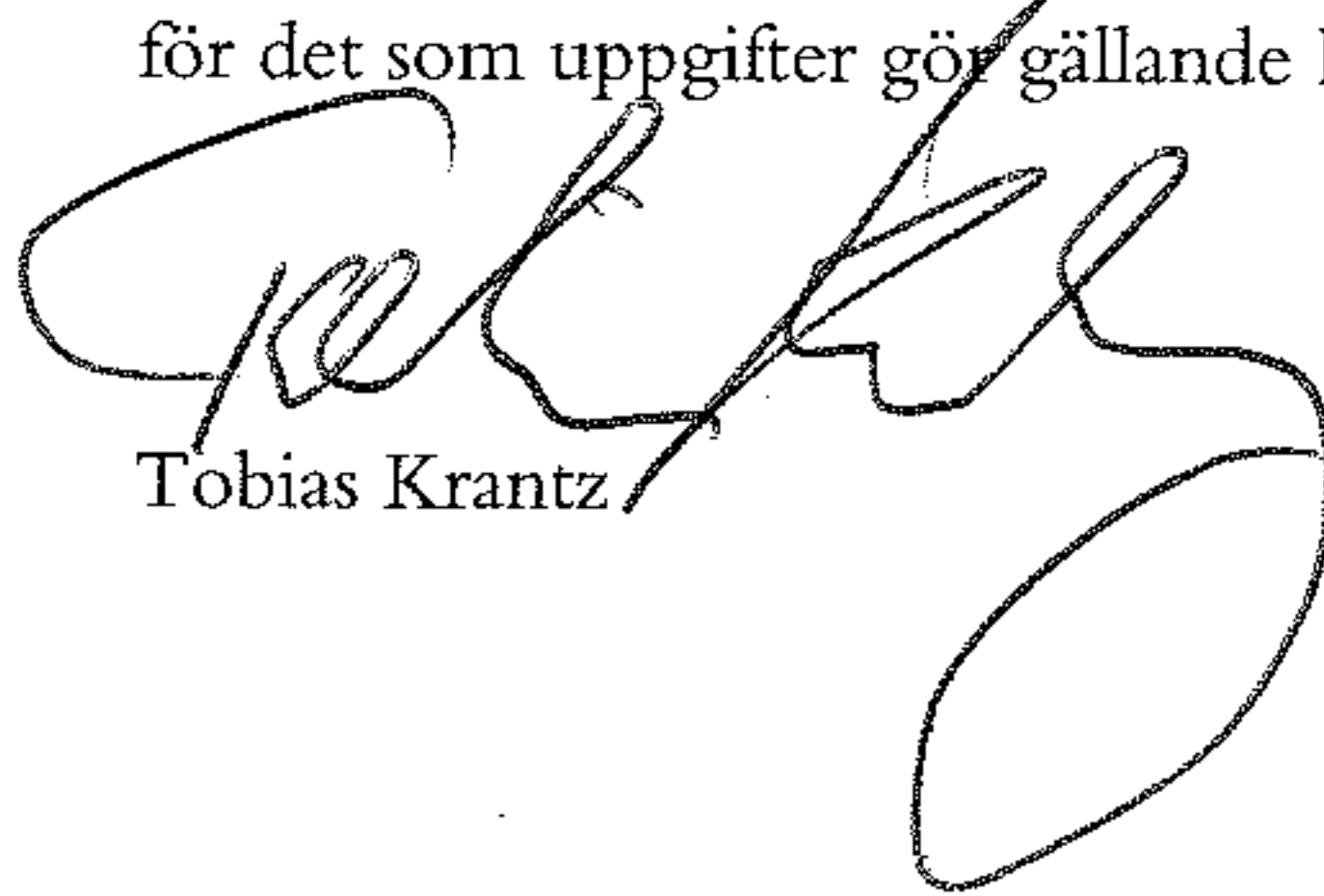
Men har hela sanningen kommit fram? Enligt en relativt nyutkommen bok av dåvarande utrikesminister Anna Lindhs pressekreterare Eva Franchell skulle dåvarande statsminister Göran Persson ha spelat en avsevärt större roll i ärendet än vad som tidigare framkommit och i praktiken beordrat Anna Lindh att se till att en avvisning genomfördes. Dåvarande justitieminister Thomas Bodström uppges ha känt till omständigheterna kring avvisningen redan den 17 december, betydligt tidigare än vad

han själv har medgivit. Ärendet i denna del granskas, på bland annat mitt initiativ, redan av konstitutionsutskottet.

Nu måste utskottets granskning vidgas. Göran Persson har tidigare offentligt uttryckt skepsis mot uppgifter att USA skulle ha använt Sverige som transitland för fängstransporter utförda av den amerikanska säkerhetstjänsten. Hur bör den dåvarande statsministerns uttalanden bedömas i ljuset av de nya uppgifterna om dessa är korrekta? Vilken roll spelade dåvarande försvarsminister Leni Björklund? Hur mycket visste hon? Enligt Expressen kom ordern till Försvarsmakten att genomföra spaningsoperationen mot det amerikanska planet från försvarsdepartementet.

Mot bakgrund av vad som ovan har refererats bör konstitutionsutskottet utvidga sin granskning till att omfatta också de nya uppgifterna om hemliga fängstransporter utförda av den amerikanska säkerhetstjänsten på svensk mark. Granskningen bör inriktas på att klarlägga och bedöma den dåvarande regeringens vetskap om och ansvar för det som uppgifter gör gällande har ägt rum.

Tobias Krantz